

Na 39. GOLJEVŠČKOVEM SPOMINSKEM DNEVU TUDI O PRIHODNOSTI VODARSKEGA POKLICA

V Ljubljani, 25. aprila 2023: Na 39. Goljevščkovem spominskem dnevu, ki je 20. aprila potekal v prostorih Fakultete za gradbeništvo in geodezijo Univerze v Ljubljani (UL FGG), se je zbralo več kot 80 strokovnjakov s področja vodarstva in okoljskega inženirstva. Dogodek, ki ga že tradicionalno organizirata Oddelek za okoljsko gradbeništvo UL FGG in Hidroinštitut, je bil namenjen predstavitvam novosti in okrogli mizi na temo prepoznavnosti in prihodnosti vodarskega poklica v Sloveniji, na kateri so razpravljavci analizirali stanje na področju kadrov v vodarstvu ter prihodnost poklica vodarja -

inženirja okoljskega gradbeništva. Poklic bi vsekakor moral biti obravnavan kot poklic prihodnosti, saj naslavlja upravljanje in zaščito enega najpomembnejših virov za človeka – vodo. V razpravi, ki jo je povezovala izr. prof. dr. Nataša Atanasova, so kot panelisti sodelovali mag. Neža Kodre, v. d. direktorica Direkcije RS za vode (DRSV), dr. Tanja Prešeren, direktorica Hidroinštituta, mag. Iztok Rozman, direktor projektov na Zbornici komunalnega gospodarstva (ZKG), in mag. Marko Cvikl, direktor javnega podjetja Vodovod-Kanalizacija Celje (VOKA Celje).

Na okrogli mizi, ki jo je je povezovala izr. prof. dr. Nataša Atanasova, so v razpravi sodelovali dr. Tanja Prešeren (Hidroinštitut), mag. Marko Cvikl (VOKA Celje), mag. Iztok Rozman (ZKG), mag. Neža Kodre (DRSV).

Nataša Atanasova je uvodoma predstavila zgodovino vpisov na študijski program Vodarstvo in okoljsko inženirstvo na UL FGG v zadnjih 25 letih. V primerjavi z letom 2004 in 100 vpisanih študentih je trend vpisa po letu 2009 začel postopoma, a vztrajno padati: "Po letu 2016 je nastopila velika kriza in zaskrbljujoče je, da se od takrat številke vpisanih ne dvigujejo, saj se v te programe vpisuje le do 10 študentov letno, diplomantov pa imamo na fakulteti tudi vse manj," je poudarila Atanasova.

Da je Direkcija za vode (DRSV), ki deluje v okviru Ministrstva za naravne vire in prostor, pri nas eden največjih zaposlovalcev vodarskega kadra, je s podatki podkrepila tudi **v.d. direktorica Neža Kodre**: "Na DRSV nas je zaposlenih 173, med njimi pa je 60 gradbenikov in le 15 diplomantov študija Vodarstva in okoljskega inženirstva. Da bi pridobili ustrezni kader, razpise za nova delovna mesta pogosto ponavljamo. Ker smo v DRSV razpršeni po vsej Sloveniji, smo menili, da bo iskanje kadrov bistveno lažje, a žal vodarjev kljub odprtim delovnim mestom ni lahko najti." Dodala je, da se z različnimi vsebinami, povezanimi z vodo, ukvarjajo tudi na drugih fakultetah, ne le na gradbeni, zato bo treba inženirske ukrepe varstva voda, ki so značilni za študij Vodarstva in okoljskega inženirstva, v prihodnje znati bolje promovirati.

Tanja Prešeren je opozorila na podobne težave pri zaposlovanju kadrov v Hidroinštitutu, ki ga vodi: "V zadnjih nekaj letih, ko je gradbeništvo spet doživelo malo večji razcvet in se hkrati odvija veliko kohezijskih in drugih projektov, smo z delom zasedeni in kadre intenzivno iščemo. V naše vrste vabimo inženirje, tudi druge profile, a prijav enostavno ni." Opaža, da hidrologijo javnost že razume kot vedo, ki se ukvarja s proučevanjem voda in z vsemi njenimi vidiki, vendar pa poklica vodarja oz. inženirja okoljskega gradbeništva ne prepozna v smislu zelenih služb prihodnosti. Opozorila je, da sta prepoznavnost in ugled inženirskega poklica pri nas nižja kot v sosednjih državah, vendar pa trend manjšega vpisa v inženirske študije opazajo tudi v ZDA in v zahodni Evropi. Da pri teh procesih ne gre le za slovenski, temveč za čezmejni problem, je pritrdil tudi **Primož Banovec**, saj se s težavami pomanjkanja kadrov za potrebe izvedbe različnih projektov, kot so potresne prenove ali protipoplavne zaščite mest, kljub zagotovljenim finančnim sredstvom pogosto srečujejo tudi v sosednjih državah, zlasti na Hrvaškem in v Italiji.

Na primeru celjskega javnega podjetja VOKA je težave, ki jih pestijo navkljub zgledni štipendijski politiki, izpostavil direktor **Marko Cvikl**: "Zaposlovanje kadrov za daljše obdobje je vse težje, zato moramo nenehno prilagajati pravilnike in 'rahljati' pogoje, da določena delovna mesta tudi zapolnimo. Poleg tega se povprečna starost v podjetju vztrajno zvišuje, kar nam ne prinaša dobrih obetov za prihodnost." Ugotavlja tudi, da je razumevanje dela vodarjev in komunalnih inženirjev v družbi skrajno laično, saj ju javnost ne prepozna kot okoljska pokli-

ca, ki pa to zagotovo sta. Da je stanje v nekaterih komunalnih podjetjih že kritično, mu je pritrdil tudi **Iztok Rozman** iz ZKG, kjer problematiko vpisa na študijski program Vodarstvo in okoljsko inženirstvo spremljajo z veliko mero zaskrbljenosti. "Vsekakor bi morali najprej na nacionalni ravni narediti poglobljeno analizo stanja na trgu, ki nam bi dala prave podatke, do takrat pa lahko le slutimo, kako velik problem to pri nas v resnici je." Da bi se mladi bolj odločali za poklic vodarja oz. inženirja okoljskega gradbeništva, bi morali dvigniti tudi ugled komunalnega gospodarstva, kar na zbornici že snujejo s pripravo novih poklicnih standardov.

V razpravo so se vključili tudi v dvorani prisotni strokovnjaki, ki so opozorili na minule mejnike, ki so povzročili nazadovanje poklica vodarja. Država je namreč opustila regionalni sistem upravljanja voda in oskrbo prepustila občinam, ki pa niso vedno zmožne poiskati ustreznih kakovostnih rešitev in strokovnost pogosto postavljajo v drugi plan. Stihijsko je tudi načrtovanje projektov v domeni države, pri čemer ima politika pri odločanju več veljave, kot jo ima stroka. To zagotovo vpliva tudi na ugled upravljanja voda, ki pa je z vpisom na fakultete tesno povezan. Poleg tega fluktuacijo vodarjev v druge dejavnosti dodatno povzroča recesija, kar država ne zna ustrezno dolgoročno nasloviti, hkrati pa bi morala v prihodnje poskrbeti tudi za bolj enakomerno porazdelitev državnih naložb, da bi odpravila velika nihanja v finančnih tokovih v vodarstvu.

Da se mladi ne odločajo za poklic inženirja okoljskega gradbeništva, ki se ukvarja z iskanjem rešitev na področjih prilagajanja na podnebne spremembe (poplave in suše), odvajanja in čiščenja odpadnih voda, priprave pitne vode in zagotavljanja kakovosti naravnih voda, pač pa namesto naravoslovnega študija raje izbirajo družboslovne smeri, je verjetno razloge iskati tudi v nezadostni komunikaciji z mladimi, so poudarili v razpravi. Pri tem bi zagotovo pomagala vključitev predmeta o vodah v srednje šole, ki bi dijakom približal problematiko voda, saj so o njej premalo obveščeni. In čeprav ima Zavod za zaposlovanje dobro razdelana področja poklicev, ne le za tiste, ki iščejo službo, ampak tudi za tiste, ki se odločajo za študij, bi morali že zdaj skupaj z delodajalci poskrbeti, da mladi tudi na zavodu dobijo ustrezne informacije o poklicih, kot so vodar, hidrotehnik in inženir okoljskega gradbeništva, saj ti postajajo vse bolj deficitarni. Mladim bi morali bolje predstaviti tudi poslanstvo in interdisciplinarnost študija vodarstva in okoljskega inženirstva, država pa bi morala omogočiti tudi več priložnosti za njihovo zaposlitev. Na nacionalnem nivoju je zato nujno čim hitreje določiti poklicne standarde z ustreznimi kvalifikacijami ter izvesti certificiranje usposobljenih projektantov. Vzpostavitv močnega vodnega sektorja, ki bi v Sloveniji postal stičišče vodnih in z vodo povezanih strok, zahteva sistemski pristop, več medsebojnega sodelovanja in tudi boljšo komunikacijo z mediji, poleg fakultet pa bi morale pri promociji poklica vodarja tvorno sodelovati še vse druge vpletene inštitucije, podjetja in službe ministrstev.

Fotografije: arhiv UL FGG

Več podrobnejših informacij o prireditvi 39. Goljevščkov spominski dan in razpravi na okrogli mizi je na voljo na povezavi: <https://www.fgg.uni-lj.si/porocilo-z-39-goljevscovega-spominskega-dneva/>

Kontakt za medije: **izr. prof. dr. Nataša Atanasova**, univ. dipl. inž. grad., UL FGG, T: 01 47 68 682; E: natasa.atanasova@fgg.uni-lj.si